

Jódal Kálmán

PANNÓNIA HIDEG/ALL IS FULL OF LOVE¹

Draginja Ramadanski festményeiből kiindulva, s tőlük fokozatosan távolodva

Cold Pannonia/All is Full of Love

Hosszú és meglehetősen valószerűtlen lenne magyarázgatni, hogyan került sor ennek a – nevezzük meditációnak – a megírására.

Draginja Ramadanski..., akiről keveset tudok. Tagadhatatlan, hogy sok tárgykörben más az attitűdünk, de legalább ugyanannyiban hasonló az ízlésünk, profilunk, s noha mindössze egyszer találkoztunk „live”, pontosabban „short live”, mégis sokkal közelebb érzem magamhoz, mint számtalan embert több évtizednyi ismeretség után.

Festményei számomra örökre dekódolhatatlanok maradnának, ha nem szemlélném őt komplex személyként, „Draginjaként”, aki korát meghazudtolva (és nem mellékesen tréfálkozva is rajta) sokkal, de sokkal rugalmasabb, nyitottabb és érdeklődőbb, mint sokan késő-adoleszcens koruk lezárulta után, mikorra elszállnak az addig dédelgetett álmok... Ritka madár a poszt-orwelli univerzumban, melyről ha lehántjuk a cukormázos csomagolást, modifikálódva, de nyugodtan mellőzhető a kordefiníció előtagja.

Képeinek felfejtéséhez csak részben van kulcsom, így ezúttal valami olyasmire vállalkozom, amire tömérdek címke aggatható, a lényege azonban: mi volna, ha egy villanásnyira eklektikus szintézist alkotnánk (természetesen az objektivitás nonszensz, túl kevés infó áll a rendelkezésemre, az esendő ember – mindannyian – időnként akaratlanul is empátia helyett projekcióvá dekonstruálja az egészet)... s itt, a senkiföldjén, a festményeiből kiindulva, Draginja általam látott-érezkelt-asszociált personachipjét egyesíteném a tulajdon személyiséggrácsolatommal oly módon, hogy ez a határátlépés legalább részlegesen összemosódjon?...

Pannónia hideg.

Pontosabban jegesen síkos, ahol bármi megtörténhet.

St. Petersburg, Moszkva is ilyen lehet a szintetikus kora tavasz virtuálvilágában, az idő, a képzelet előre-hátrasikló Möbius-szalagán, ahol a kód neve: Elektrolust.

¹ Az esszé Draginja Ramadanski *Áprilistól novemberig* címmel, a Zentai Alkotóház kiállítótermében 2011. február 4-én megnyílt tárlata kapcsán íródott. A kiállítás szervezője a Városi Könyvtár volt.

St. Petersburg, Moszkva...

Az asszony hosszas töprengés után gyorsan, pedánsan cselekedett.

Visszatekercselt – kielemezte a filmszalagot, és döntött.

Tudta, ekkora kertje sosem lehet többé, ahová készül – a tájkunokat, politikusokat, vagy az örülten szerencséseket leszámítva – nevetséges ilyen illúziókat kergetni.

Igen, ez fog a legjobban hiányozni, a Gaiával való közvetlen, fizikai kontaktus, morfondírozott, de már döntött.

Arcvonásai megfeszültek – noha testalkata, külcsíne amúgy is szinte androgénnak hatott, hiába tudta, a lelke mélyén kislány, egészen kicsi, aki üvöltve követeli a maga helyét, melyet világegyetében kénytelen volt megvonni tőle... Nem, ezt a játékprogramot lecserélem, mondta ki hangosan, mély, zengő alttal, noha Alice, Pán Péter, a Vámpír, az Angyal, a Farkasember és a többiek – jól tudta – rég erre a pillanatra vártak.

A házra pillantott, ahol majd' hatvan évet leélt, s amely dugig volt limlommal, melyektől képtelen volt megválni, hisz generációkra visszamenően rengeteg emlék tapadt hozzájuk... Képtelen volt, egészen mostanáig.

Nem, semmit sem sajnált: míg kellett, tőle telhetően a legeslegjobban próbált megfelelni a vállalt, determinált vagy ráaggatott szerepköröknek... Addig, míg úgy érezte, kötelessége.

És míg nem lepték el a házat, a kertet – csak számára láthatóan – különféle, zömmel Közép-Európában „őshonos” giccstörpék, melyek azonban éltek, mozgáltak, beszéltek hozzá, különös történeteket seppelve...

Mások is akadtak: a néhai, szeretett, sokszor megfestett macskája, melyből, klónozva, már nem is egy, de egész rakásnyi akadt, mégsem volt(ak) félelmetes(ek)...

A végső lökést azonban a padláson található, immár felnőtté serdült gyerekeinek játékszerei adták, melyeket szomorú lemondással csomagolt össze, hátha valakinek/valamire még jók lesznek.

Miután négyládányit kifulladásig dugig tömött a holmikkal, Vörös Rébék – tudta, ő az, mint ahogy azt is, bonyolultabb lény, mint a hiedelem tartja, s nem szükségszerűen negatív, ártó szándékú – rikácsolva berepült a padlás egyik ablakán. Egy darabig körözött a légtérben, sötét szemével merőn fixírozta. Egy pillanatra össze is találkozott a tekintetük. Az asszony érezte, a madár közölni akar vele valamit, majd villámsebessen kiszállt a szemközti ablakon.

A másodperc tört része alatt a gondosan, fáradságos munkával telezsúfolt ládák porrá égtek.

Semmi egyéb nem fogott tüzet, égés- vagy akár füstnyomok sem maradtak járulékos stresszként... de a ládákból csak hamu maradt.

Az asszony egy darabig álldogált, mint egy lefagyott képernyő, aztán arra lett figyelmes: valami fémesen csillog az egykori gyerekholmi-maradványok hamujában.

Az a Valami egy ősrégi kurzor materializálódott hasonmása és egy fura NATO-jelvény átmenetére hajazott, de ahogy kézbe vette, látta, cirill betűket véstek rá egy kínai ideogramma kíséretében, és lüktetett a tenyerében, mintha csak holmi morzejeleket közvetítene...

Tudta, kié lehet: azé, akivel sosem találkozott, s aki a moszkvai hi-tech sziget múzeumrészlégében járkal, nyugalmat nem lelvén.

Azzal is tisztában volt, hogy épp rá, a rég megöszült, megöregedett, a környék által kissé különösnek, különcknek tartott nőre vár, hogy feloldja az alól, amit úgy neveztek, míg a szavaknak valóságtartalmuk volt: átok.

Megszorította a fura fémalakzatot, és macskává változván (nem, nem Bulgakové, hanem a saját egykori kedvencévé) kisurrant síksági házából.

Tudta, emberi alakot is ölthetne, akár egykori, gyakran lefestett ifjúkori formáját, mégsem tette. Sejtette: magát is, az Ermitázsból átcsempészett, rá váró Illetőt is csak így válthatja meg.

A hideg, síkos Pannóniára gondolván nem nyomta meg sem a „Delete”, sem a „Reset” lélekbillentyűit.

Ez is ő volt. Egy meteoritnyi emlék biztosan töviseként fogja bökdösni, míg csak él, de akkor sem volt hajlandó ehhez a legbanálisabb megoldáshoz folyamodni.

Macskaként osonva tágra zárta a pupilláit: nem mai gyerek, hadd fájjon, nem árt.